

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 328/2025
15.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из „,, чији је пуномоћник Сања Џингалашевић, адвокат из „,, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 606/24 од 28.02.2024. године, у седници одржаној 15.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 606/24 од 28.02.2024. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 606/24 од 28.02.2024. године и пресуда Трећег основног суда у Београду П1 669/20 од 19.06.2023. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и обавезује тужена Република Србија да тужиоцима на име накнаде штете због неисплаћеног износа од 5.400 евра утврђеног социјалним програмом као делом програма реструктурирања, исплати износ од 511.463,70 динара са законском затезном каматом од 30.05.2009. године до исплате, све у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде и **ОДБИЈА** се захтев тужене за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужена да тужиоцима на име трошкова целог поступка исплати износ од 432.950,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке до исплате, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 669/20 од 19.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им исплати на име дуга и накнаде штете због неисплаћеног износа од 5.400 евра, утврђеног социјалним програмом као делом програма реструктурирања, износ од 511.463,70 динара, по средњем курсу Народне банке на дан 30.05.2009. године као даном доспелости потраживања, са законском

затезном каматом од доспелости потраживања до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка у износу од 445.050,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој на име накнаде трошкова поступка исплате износ од 76.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 606/24 од 28.02.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што су предложили да се ревизија сматра изузетно дозвољеном у смислу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије тужилаца на основу члана 404. став 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20 и 10/23), Врховни суд је налази да су испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној у смислу члана 404. став 1. ЗПП, а ради уједначавања судске праксе у погледу одлучивања о тужбеним захтевима из истоветног чињеничног и правног основа против тужене Републике Србије, по тужбама бивших запослених у привредним друштвима „Internacional CG“ ДП Београд и „Generalexport“ ДП Београд, сада у стечају, ради накнаде штете на име неизмирених потраживања запослених према социјалном програму садржаном у програмима реструктурирања наведених привредних друштава. Из изнетих разлога је одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20 и 10/23) који се примењује на основу члана 506. став 2. тог закона и нашао да је ревизија тужилаца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужилаца, сада пок. ВВ, је била у радном односу код Компанија „Internacional CG“ ДП Београд у реструктурирању и Компанија „Generalexport“ ДП Београд у реструктурирању. По јавном позиву од 27.05.2008. године, запослени и бивши запослени у наведеним компанијама, између осталих и правни претходник тужилаца су евидентирани као радници који се пријављују за остваривање новчане накнаде у износу од по 200 евра по години стажа у складу са Програмом реструктурирања компанија који су прихваћени решењем правног претходника тужене Агенције за приватизацију од 26.12.2007. године, а чији је саставни део и социјални програм. Овим програмом предвиђена је исплата новчане накнаде у висини од нето 200 евра за сваку пуну годину радног стажа према времену проведеном на раду у ефективном трајању, коју запослени и бивши запослени остварују у овим компанијама, укључујући и зависна друштва, која су основана од стране истих, закључно са 31.12.2007. године, уколико су држављани Републике Србије и уз сагласност на исплату Министарства финансија, а након дана испуњења за имовинске целине „Блок XX“ и „Копаоник“. Такође, констатовано је да Програм реструктурирања који је донет у складу са Законом о приватизацији, има снагу

извршне исправе и сматра се уговором којим се утврђује висина и начин измирења потраживања поврилаца. Дан испуњења за имовинску целину Компаније „Internacional CG“ ДП Београд у реструктурирању – Блок XX напустио је 25.06.2008. године, а за имовинску целину „Копаоник“ дана 29.05.2009. године. У складу са важећим Програмом реструктурирања, Агенција за приватизацију Републике Србије је 01.06.2009. године обавестила Министарство економије и регионалног развоја да је за обе имовинске целине напустио дан испуњења и да би Министарство економије и регионалног развоја требало да се обрати Министарству финансија ради добијања сагласности за исплату ове накнаде запосленима и бившим запосленима у овим компанијама. Министарство финансија је дописом од 03.07.2009. године дало мишљење да је могуће прихватити исплату ове накнаде из средстава буџета само под условом да се реализација врши у оквиру средстава опредељених Законом о буџету Републике Србије за 2009. годину, без ангажовања додатних средстава из буџета. До исплате наведених износа није дошло, због чега су и потраживања остала неизмирена, а према прегледу евидентираних радника по основу исплате накнаде од 200 евра по години радног стажа. На основу Одлуке Владе Републике Србије од 23.01.2016. године Агенција за вођење спорова у поступку приватизације сматра се правним следбеником Агенције за приватизацију у судским и другим поступцима, арбитражама, органима управе и другим надлежним органима у којима је Агенција имала положај странке или умешача, а који су покренути пре 01.10.2016. године, те да Агенција за своје обавезе одговара средствима којима располаже самостално у раду. На основу извода прегледа евидентираних радника за исплату накнаде од 200 евра по години радног стажа, утврђено је да је сада пок. ВВ, бив. из ..., означена под редним бројем ... са укупно 27 година радног стажа, што укупно износи 5.400,00 евра, у динарској противвредности на дан доспелост 30.05.2009. године (по званичном средњем курсу НБС за евро) износи 511.463,70 динара. Решењем Првог основног суда у Београду О.бр.6293/15 од 08.10.2015. године за наследнике пок. ВВ, бивше из ..., оглашени суд тужиоци АА и ББ.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев тужилаца у односу на тужену Републику Србију, сматрајући да иста није пасивно легитимисана, јер није била у материјално-правном односу са правним претходником тужилаца, која није била у радном односу код те тужене, већ код Компаније „Internacional CG“ ДП Београд у реструктурирању и Компанија „Generalexport“ ДП Београд у реструктурирању, које су донеле Социјални програм који се односи на исплату тражене новчане накнаде, чију исплату тужена Република Србија није преузела ниједним актом. Тужиоци нису доказали да је штета у узрочно-последичној вези са радњом или пропуштањем органа тужене Републике Србије, а које се овој туженој могу прописати у одговорност у смислу члана 154. став 1. и 172. став 1. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови су сматрали да одговорност тужене Републике Србије, као оснивача компанија у реструктурирању и доносиоца Закључка о продаји имовине ових компанија кроз процес реструктурирања, нема покриће са становишта чињеничних тврдњи да штета коју су тужиоци претрпели у виду неисплаћене новчане накнаде представља последицу предузетих радњи или пропуштања ове тужене, а да је осим тога Агенција за приватизацију, као правни претходник Агенције за вођење спорова у поступку приватизације била самостално правно лице, са сопственим правима, обавезама и одговорностима.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом тужилаца указује да су нижестепени судови погрешно применили материјално право одлучујући о њиховом захтеву у односу на тужену Републику Србију.

У току поступка је утврђено да је незаконитим поступањем Агенције за приватизацију, правном претходнику тужилаца онемогућено намерење њеног потраживања установљено ставом III Основа социјалног програма у складу са Програмом реструктурирања Компаније „International CG“ ДП Београд. Тим актом су конституисана права запослених и бивших запослених на новчану накнаду у висини од 200 евра за сваку годину радног стажа остварену у Компанијама „Generalexport“ ДП Београд и „Internacional CG“ ДП Београд, као и другим зависним привредним друштвима пословног система „GENEX“. Та потраживања су доспела 25.06.2008. године, односно 29.05.2009. године, када је извршена продаја имовинске целине Блока XX и Копаоник и по том основу добијена средства уплаћена на рачун Агенције. Међутим, незаконитим поступањем Агенције онемогућено је намерење неспорних потраживања запосленима и бившим запосленима, признатих Програмом реструктурирања Компаније „Internacional CG“ ДП Београд. Правни претходник тужилаца је ускраћен у остваривању свог права због непоступања Агенције по усвојеном Програму реструктурирања. Наиме, Агенција је благовремено обавестила надлежно министарство да су се стекли услови за исплату предметног потраживања и затражила сагласност да ту трансакцију реализује, али тражену сагласност није добила, већ ју је дописом од 22.11.2012. године Министарство финансија и привреде обавестило да јој даје сагласност за наставак орочавања новчаних средстава остварених у поступку реструктурирања по основу продаје делова имовине субјекта приватизације, те да део остварених новчаних средстава по том основу може пласирати у куповину државних хартија од вредности и за то отворити посебан наменски рачун. Оваква сагласност Министарства финансије и привреде имала је за директну последицу онемогућавање реализације потраживања правног претходника тужилаца. Она је исказана у неизвршавању обавеза према запосленима и бившим запосленима да се изврши исплата њихових доспелих потраживања из средстава која су уплаћена на рачун Агенције искључиво из разлога што за ту трансакцију није дато одобрење надлежност министарства.

Стога је тужена Република Србија, због незаконитог поступања Министарства за финансије и привреду допринела неизмирењу потраживања правног претходника тужилаца, с обзиром на то да је то министарство уместо налога да се измире доспела потраживања, Агенцији дало сагласност за њихово орочавање и пласирање у куповину државних хартија од вредности. На тај начин стекли су се услови прописани чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима за обавезивање тужене Републике Србије да тужиоцима, као правним следбеницима сада пок. ВВ накнади штету због неизмирења њеног потраживања. По истом основу конституисана је одговорност тужене Републике Србије и за пропусте Агенције у вршењу њених јавно правних овлашћења у поступку приватизације, независно од чињенице што Агенција има статус самосталног правног лица. Следом изнетог, постоји основ одговорност тужене Републике Србије за исплату спорног потраживања.

Како су поводом ревизије тужилаца, нижестепене пресуде преиначене а тужбени захтев усвојен, преиначена је и одлука о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова поступка..

Из изнетих разлога, применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужиоци су успели у поступку по ревизији, па им на основу чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према опредељеном захтеву за састав тужбе и девет образложених поднесака од по 13.500,00 динара, заступања на пет одржаних рочишта од по 18.000,00 динара и три неодржана рочишта од по 11.250,00 динара, на име састава четири жалбе од по 27.000,00 динара, ревизије од 27.000,00 динара према важећој адвокатској тарифи, као и на име судских такси за тужбу и првостепени одлуку од по 19.600,00 динара. Тужиоцима нису признати трошкови на име судских такси у другостепеном и ревизијском поступку, с обзиром на то да нису опредељени по врсти и висини у смислу члана 163. став2. ЗПП.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић